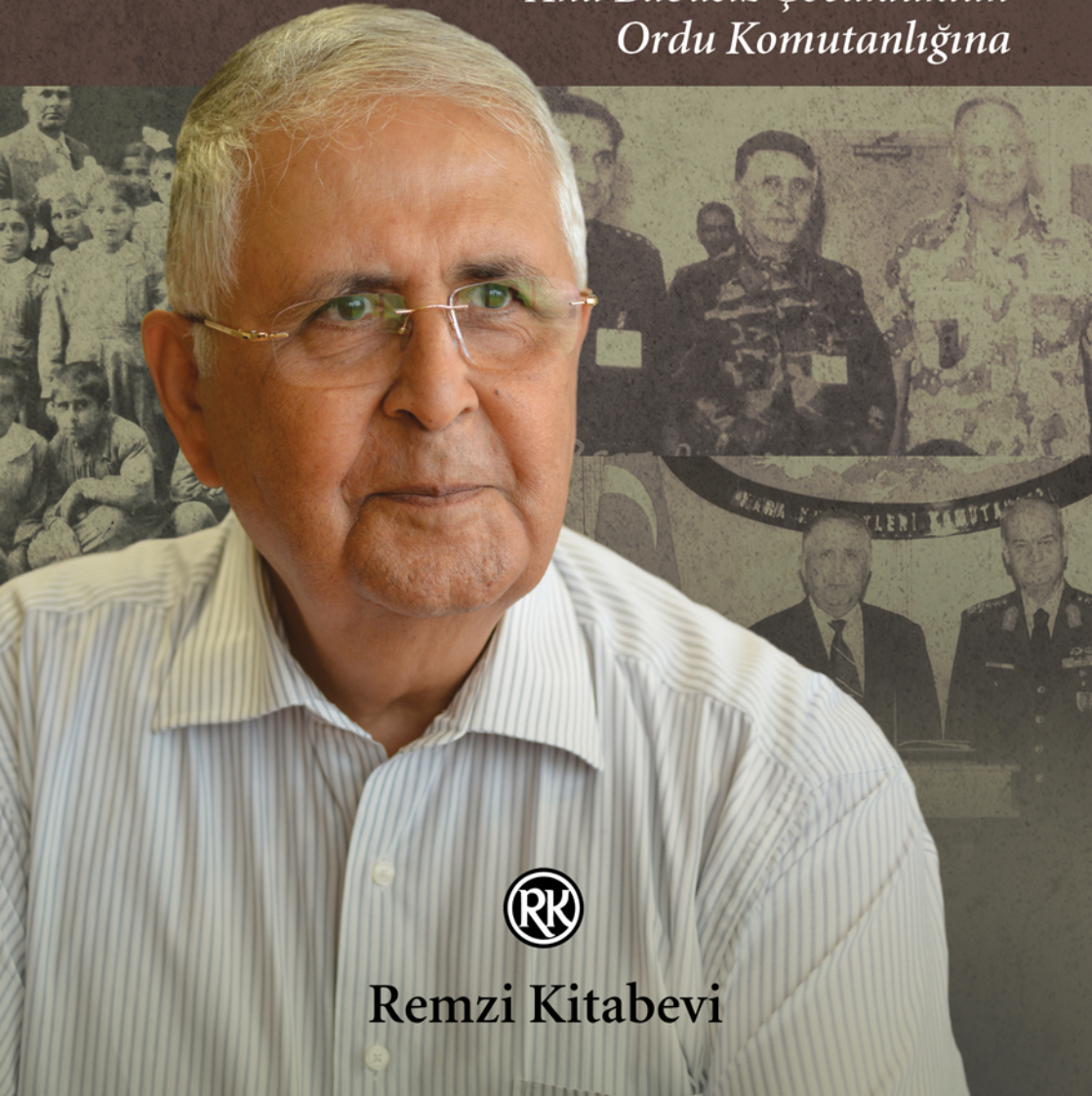




*Em.
Org.* **EDİP BAŞER**

Kanatsız Uçmak

*Ana Babasız Çocukluktan
Ordu Komutanlığına*



Remzi Kitabevi

EDİP BAŞER, 5 Aralık 1942’de Gaziantep’in Nizip ilçesinde doğdu. İlköğrenimini, memleketi olan Sivas’ın Gürün ilçesinde tamamladı. 1959’da Kuleli Askeri Lisesi’ni, 1961’de de Kara Harp Okulu’nu bitirdi.

1965-1966 yıllarında Kore’deki Türk birliğinde takım komutanı olarak görev yaptı. 1970’te yüzbaşı rütbesine yükselmesinin ardından Kara Harp Akademisi öğrenimini tamamlayıp kurmay subay oldu ve Kara Harp Akademisi’nde öğretim üyesi olarak görevlendirildi.

1974’te, bir yıl süreyle İngiltere Kraliyet Kurmay Koleji öğrenimine katıldı. 1976-1979 arasında, üç yıl süreyle Brüksel’deki NATO Karargâhı’nın Uluslararası Askeri Karargâh bölümünde çalıştıktan sonra Genelkurmay Plan ve Prensipler Başkanlığı’nın Strateji Plan Dairesi’ne plan subayı olarak atandı. 1978’de normal süreden bir yıl önce yarbaylığa terfi ettirildi. 1980-1981’de bir yıl süreyle ABD Kara Kuvvetleri Harp Koleji’nde eğitime katıldı. 1981-1983 arasında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Genel Sekreterliği, 1983-1986 arasında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanlığı görevlerinde bulundu

1986’da tuğgeneralliğe yükseltildi ve 1988’e kadar Napoli’deki NATO Karargâhı’nda İstihbarat Başkanı, 1988-1990 arasında iki yıl da Kars’ta, 14’üncü Mekanize Tugay komutanı olarak görev yaptı.

1990’da tümgeneral oldu. Bu rütbede sırasıyla Genelkurmay Plan ve Harekât Daire Başkanlığı (bir yıl), Kara Harp Okulu Komutanlığı (iki yıl) ve başbakan askeri danışmanlığı (bir yıl) görevlerinde bulundu. 1994 yılında yükseldiği korgenerallik rütbesinde 4 yıl süreyle İstanbul’da 3’üncü Kolordu ve Batı Garnizon komutanı olarak hizmet verdi.

1998’de orgeneralliğe terfi etti. Bu rütbede de bir yıl İzmir’de NATO Güneydoğu Avrupa Müttefik Kara Kuvvetleri komutanı, bir yıl Genelkurmay ikinci başkanı ve iki yıl da 2’nci Ordu komutanı görevlerinde bulunduktan sonra, 30 Ağustos 2002’de emekliye ayrıldı.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi konusunda doktora yapan Başer, Emekli olarak bir süre Avrasya Stratejik Araştırma Merkezi (ASAM) Yönetim Kurulu başkanlığı yaptı. Yakın zamana kadar Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü’nün kurucu müdürlüğü görevinde bulundu. Bu arada, Türk-ABD-İrak Terörle Mücadele Koordinasyon biriminde Türkiye temsilcisi olarak görev aldı.

Edip Başer, Hülya Başer’le evli ve iki erkek çocuğu vardır.

EDİP BAŞER
(Emekli Orgeneral)

KANATSIZ UÇMAK

*Ana-Babasız Çocukluktan
Ordu Komutanlığına*



Remzi Kitabevi

KANATSIZ UÇMAK / Edip Başer

© Remzi Kitabevi, 2014

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Editör: Neclâ Feroğlu

Kapak fotoğrafı: Ahmet Erduran

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1641-4

BİRİNCİ BASIM: Eylül 2014

Kitabın basımı 3000 adet olarak yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Remzi Kitabevi A.Ş. basım tesisleri

100. Yıl Matbaacılar Sitesi, 196, Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 10648

İçindekiler

Giriş.....	7
1. Hüzünlü Bir Başlangıç	13
2. Adamı Adam Eden Okul Çağı.....	17
3. Yaz Tatilleri	20
4. Ortaokul Yılları	23
5. İstanbul'a Gitme Kararı ve Büyük Şehir Yaşamım	28
6. Askerliğe İlk Adım: Kuleli.....	43
7. Ve Nihayet Harbiye	51
8. Subaylığın Maceralı İlk Yılı 22 Şubat ve Sonrası	67
9. İlk Kıta Görevi ve Devamı	74
10. Kore Görevi – Japonya İzlenimleri.....	83
11. Erzurum'da Üç Güzel Yıl.....	100
12. Doğudan Batıya, Bulgar Hududu	113
13. Kara Harp Akademisi Yılları	117
14. İngiliz Kraliyet Akademisinde Bir Yıl.....	125
15. Tekrar Akademide Öğretim Üyeliği	130
16. İlk NATO Görevi – Üç Yıl Brüksel	135
17. Ankara Görevi ve ABD'de Bir Yıl.....	149
18. Ankara Yılları	166
19. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanlığı	173
20. Napoli ve Yeniden NATO Görevi	181
21. Serhat Şehrinde Komutanlık	193
22. Ankara'da Yeni Görev	208
23. Kara Harp Okulu Komutanlığı.....	217
24. Başbakan Askeri Danışmanlığı.....	227
25. İstanbul'da Kolordu Komutanlığı	237
26. İzmir'de NATO Komutanlığı.....	256

27. Genelkurmay İkinci Başkanlığı	259
28. 2'nci Ordu Komutanlığı.....	266
29. Emeklilik.....	278
30. Dikkatler Güney Komşumuz Irak'ta.....	284
31. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü	289
32. Terörle Mücadele Özel Temsilciliği	294
33. Bitirirken Bazı Konularda Düşüncelerim	311
Sonsöz.....	329
Dizin.....	331

Giriş

Her insanın yaşamı, kuşkusuz kendince bir roman konusudur. Kederleriyle, sevinçleriyle; sevgileri, coşkuları, korkuları, heyecanlarıyla; aşkları ve hüznleriyle kimi uzun kimi de kısa bir roman. Kimisi daha heyecan verici, kimisi daha ağırbaşlı, kimisi çok hareketli, diğeri oldukça sakin. Kimisinde hüznün, kimisinde mutluluk ağır basmaktadır. Her insanın yaşamı aynı zamanda bir tarihtir kendine göre; hataları, doğruları, başarıları, düşüş ve kalkışlarıyla, kaderle kol kola yapılan bir yolculuğun tarihi.

Bu yaşamın 14 ile 60 yaşlar arasındaki 46 yılını üniforma içinde devlet hizmetinde geçiren birinin anılarının ağırlıklı olarak askerliğe ilişkin olacağı akla gelebilir. Ancak biz askerlerin yaşamının sivil yaşamdan bütünüyle kopuk olduğunu düşünmek elbette doğru değildir. Diğeri birçok komutanım ve arkadaşım gibi ben ve eşim de evlilik yaşamımız boyunca (bu satırlar yazılırken 46 yıl) görevli bulunduğum her yerde sivil toplumla dostluk ilişkileri içinde olmaya hep özen gösterdik. Özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizdeki görevlerimiz sırasında, ağırlıklı olarak kırsalda yaşayan vatandaşlarımızın sıkıntılarını yerinde görmeye, onlarla sıcak dostluklar ve sağlam güven köprüleri kurmaya çok zaman ayırdık. Anıların içinde bunların örneklerini bulacaksınız.

Yaşamöykümü yazmaya neden gerek duydum? Düşündüm ki yaşadıklarımın içerisinde, tüm okuyanların olmasa da önemli sayıda vatandaşımın ilgisini çekecek ve bilhassa genç okurların bazı dersler çıkarabilecekleri hususlar olabilir. Bir amacım da, yaşamım

boyunca tanığı olduğum ve birçoklarının henüz hatırlamakta olduğunu düşündüğüm olaylar hakkında bilgi ve düşüncelerimi değerli okuyucularımla paylaşmaktır. Arada anlatımın bütünlüğünü korumak amacıyla ilave edilmiş bazı hususları tamamen kişisel bulabilir, “Bunlardan bize ne,” diyebilirsiniz. Öte yandan, başarılarımı anlatmak gibi bir reklam hevesimin olamayacağını beni tanıyan dostlarımın iyi bildiğı inancındayım.

İşte bu düşüncelerle, hayat yolculuğumdan, hatırlayabildiklerimi, mevcut anı notlarımdan derleyebildiklerimi ve paylaşmaya değer gördüklerimi yazmanın ve gelecek kuşaklara bırakmanın benim için bir görev olduğunu değerlendirdim.

Bu çalışmayla özellikle gençlerimize vermek istediğim önemli mesaj şudur: Çok küçük yaşında bir polis memuru olan babası ve hemen arkasından annesi vefat etmiş, üç yaşından itibaren yoksul akrabalarının yanında, o yoksulluğı paylaşarak büyümüş bir çocuk da bu ülkede en yukarılardaki hizmet kademelerine gelebilir. Bu kişiye, ne eğitim ne de görev süresince hiçbir zaman etnik kimliğı, inanç sistemiyle ilgili soru sorulmadığını, bu konuda imada bulunulmadığını görerek, Türkiye Cumhuriyeti devletinin gerçekten tüm vatandaşlarını Türk kimliğinde birleştirip eşitlemiş bir devlet olduğunu takdir edeceksiniz. Yaşamınızın ilk evrelerini ekonomik varlık ve refah konusunda diğerlerinden çok gerilerdeki koşullarda geçirebilirsiniz. Buna rağmen, kararlılık ve dürüstlikle, ulusunuza ve insanlığa yararlı bir birey olma amacını gözden kaybetmeden çalışırsanız, en az diğerleri kadar ve hatta onlardan daha saygın konumlara gelebileceğinizi bilmelisiniz. Kısacası, kanatsız da uçabilir, amaçladığınız yaşam hedefinize başarıyla ulaşabilirsiniz.

İnsanoğlunun yaşamının akışını bir şekilde etkileyen, ancak bireyin önleme, zaman ve mekânını değiştirme ya da sonuçlarını bir şekilde etkileme güç ve yeteneğine sahip olmadığı her şeyi kader olarak niteleriz. Dini inanışla baktığımızda, buna takdiri ilahi, yani Allah’ın takdiri deriz. Yaşama ilk adımı atışımız, dünyaya gelişimiz bu anlamda kadere en iyi örnektir. Zira ne dünyaya gelişimizi, ne zamanını, ne yerini, ne de kız mı erkek mi, sağlam mı sakat mı,

siyah mı beyaz mı, fakir mi zengin mi olacağımızı bilebiliriz; anne-babamızı da seçemeyiz.

Beni yetiştiren ve yetişmemde etkili olan büyüklerim, fakirlikleri yanında hep gönül ve fikir aydınlığına sahip kişilerdi. Evet dindar, evet inançları konusunda muhafazakâr ve hatta bir tarikatın mensubuydular. Fakat asla Cumhuriyet ve Atatürk düşmanı değillerdi. Büyük amcamın zaman zaman “Allah Kemal Paşa’dan razı olsun,” dediğini anımsıyorum. Asker olduğum için de hep gurur duydular.

Askeri lisede Atatürk’ü daha çok okumaya ve daha iyi tanıyıp anlamaya başladım. Daha sonraki yaşamım boyunca onun öngörü ve söylemlerinden önem ve geçerliliğini yitirenini görmedim. Geriden gelen nesillere akıl ve bilimi miras bırakan bir liderin büyüklüğünü tartışmak, dürüst ve ülkesini seven Türk vatandaşları için mümkün olamazdı.

Cehalet yenilmeden çağdaş olunamayacağını, hakça ve insanca bir düzenin kurulup halka özümsetilerek yaşatılamayacağını çok iyi gören büyük önder, bu nedenledir ki daha cephede savaşa devam ettiği süreçte cehaletin yenilmesi için girişilecek savaşın hazırlıklarıyla ilgileniyordu.

Atatürk’ün kaybindan sonraki yıllarda bu alandaki çabalarda görülmeye başlanan ihmaller ve siyasi endişelerin eğitim sistemini etkilemeye başlaması gibi gelişmeler, bizi bugün içinde bulunduğumuz noktaya getirdi. Bu süreçte yaşananlar, cehaletin etkin olduğu bir toplumda demokrasiyi ve evrensel değerleri yaşatmanın, din dediğimiz inanç sistemlerini siyasetin dışında, bireylerin kutsal olarak korumanın kolay olamayacağını hepimize öğretmiş olmalıdır.

Siyasetin sadece kutsal inanç alanına değil, bunun yanında orduya, yargıya, eğitim sistemine ve devlet bürokrasisine de sokulmaması gerektiği, yakın tarihimizde yaşanan olayların bize öğretmiş olması gereken önemli bir derstir.

Yaşamdan öğrendiğim derslerden söz etmeye başlamışken, diğer önemli bir konuyu da açıklamadan geçmek istemem. Başımıza is-

tenmeyen bir şey geldiğinde, öncelikle etrafta sorumlu aranır. Oysa bundan önce insanın kendisini sorgulaması gerekir diye düşünürüm. Bu anlamda aynaya bakma alışkanlığımız olmadığından, kötülüğün arkasında başkalarının parmağını arar, çoğu zaman da “Allah’ın takdiri” diyerek suçu Yaradan’ın üzerine atıp kendimizi aklanmış sayarız.

Büyük önderin tarih konusundaki sözleri de benim için diğer önemli bir ders konusu olmuştur. Tarihini iyi öğrenmemiş ve ondan gereken dersleri çıkarmamış bir bireyin “aydın” sayılması mümkün değildir. Tarih bilinci gelişmemiş ve tarih bilgisi olmayan liderlerin yönettiği toplumlar, geçmişteki hataları tekrarlama-ya, aynı çukurlara tekrar tekrar düşmeye mahkûmdur. Tarihinizi bilip anlamadan geleceğinizi doğru göremez, yolunuzu doğru seçemezsiniz.

Yaşadığım sürece kendimi aziz milletime karşı hep borçlu hissettim. Onun, ailesinin azığından, bebesinin mamasından keserek ödediği vergilerle okuduk, hizmet edecek aşamaya onun desteğiyle geldik. Ona hizmet borcumuzu, son nefese kadar çalışsak da tam olarak ödeyebileceğimize inanmıyorum. Bunu derken, elbette her yaştaki insan için tarlada, fabrikada, eğitim ve benzeri bir alanda çalışmayı kastetmiyorum. Saymaya sayfaların yetmeyeceği kadar çok yolu var bu borcu ödemenin. Ben yaştakiler için bir örnek isterseniz hemen aklıma gelenleri sayayım:

- Balkonunuzda ya da pencerenizdeki saksıda yetiştireceğiniz bir çiçek
- Bahçenize dikip büyüteceğiniz bir ağaç
- Muhtaç bir ailenin çocuğunun eğitimine yapacağınız küçük de olsa bir katkı
- Çocuklarınızın, torunlarınızın güzel ahlak sahibi, dürüst birer vatandaş olarak yetişmelerine katkıda bulunacak eğitici nitelikte konuşmalar...

Bunun yanında, sosyal medya olanaklarını kullanarak örnek olarak sıraladığım aşağıdaki konularda bildiklerinizi çok sayıda

insanla paylaşmanız ve bunları yazarak kalıcı hale getirmeniz de önemli bir hizmettir: “Vatan kavramı, ulusal birlik, vatandaşlık hak ve görevleri, bu ülkenin Türk ulusuna bağımsız bir vatan yapılması ve Cumhuriyetin kurulmasına giden yolda katlanılan zorluklar, büyük özveriler, bugün ülkemizi bölmek, ulusal birliğimizi parçalamak, Cumhuriyetin temel değerlerini yok etmek için gösterilen çabalar, gerçek demokrasinin ve gerçek dindarlığın anlamları, eğitimin her alanda gelişmenin temel taşı olduğu.”

Bunlara kuşkusuz daha çok şey ekleyebilirsiniz. Sonuçta demek istediğim şu ki, ülkeye hizmetten emekli olunmaz.

Bugün 72 yaşımdayım. Kısacası, TSK'deki görevimden emekli oluşumdan bu yana 12 yıl geçti. Anılarımı yazarken önemli konularda tarih ve isimlerde hata yapmamaya çalıştım. Yazılı notlarımın bana katkısı büyük oldu. Ancak bütün çabama karşın yine de bazı zaman, yer ve şahıs isimlerinde, not almamış olmamdan ve hafızamın beni yanıltmasından kaynaklanan yanlışlarım olabilir. Bu tür yanlışlıklar varsa ve birilerini üzecek nitelikteyse, ilgili herkesten özür diliyorum.

Bu yaşamöyküsünde adı geçen ve geçmeyen bütün büyüklerim, komutanlarım, dost ve arkadaşlarımdan çok şey öğrendim. Hepsine minnet borçluyum. Ablamı ve beni, annesiz ve babasızlığımızı hissettirmeden büyütüp hayata hazırlayan ve şimdi hiçbir hayatta olmayan akrabalarımız başta olmak üzere sonsuzluğa göçmüş olan tüm komutan, dost ve arkadaşlarımı saygı ve minnetle anıyor, hepsine Allah'ın rahmetini diliyorum.

Meslek yaşamım boyunca emrimde görev yapan ve hepsi de olağanüstü özveriyle çalışarak üstlendiğimiz görevlerin yüz akıyla başarılmasında önemli katkılar sağlayan, ancak çoğunu ismen bu kitapta anma olanağı bulamadığım tüm çalışma arkadaşlarımı da buradan selamlıyor, hayatını kaybedenleri rahmetle anıyorum.

Bugüne kadar emrimde görev yapan bütün kahraman Mehmetçikleri de minnet ve sevgiyle anıyor, hayatta olmayanlarına rahmet diliyorum.

Anılarımı yazma konusunda ısrarcı olarak beni cesaretlendiren

arkadaşlarıma, bazı bilgilerimin doğrulanması ve noksanların tamamlanmasında katkılarda bulunan yakınlarıma, özellikle Terörle Mücadele Özel Temsilciliği dönemine ait detaylı notlarından yararlanmama imkân veren Emekli Tümgeneral Yaşar Karagöz'e ve tabii ki bu konuda beni en fazla zorlayan sevgili eşim Hülya Hanım ile sevgili oğullarım Burak ve Batuhan'a da gönül dolusu teşekkürler sunuyorum.

Son olarak, sevgili Atamız başta olmak üzere Cumhuriyeti kurmak, onu yaşatıp bugünlere taşımak ve bugün de onu değerleriyle birlikte korumak için can vermiş, kan ve ter dökmüş, acı çekmiş ve çekmekte olan tüm kahramanları saygı, minnet ve şükranla anıyor, bu naçiz çalışmamı onların aziz anısına armağan ediyorum.

Edip Başer
Emekli Orgeneral
İstanbul, 15 Temmuz 2014

1

Hüzünlü Bir Başlangıç

Anne ve babasız çocukluk, diğer bir deyişle “yaşam boşluğunda kanatsız uçmaya başlamak” nasıl bir şey?

İkinci Dünya Savaşı yıllarını, yokluk ve sefillik yıllarıydı diye anlatırlardı. Ablam Mesude ve ben o yılları bebeklik çağı olarak geçirdik. Daha sonraki artçı yılların kıtlık ve yokluklarını da yine ne olduğunu pek anlamadan, çocuk olarak yaşadık. Dünya dedikleri şey bu olsa gerek diye bakmış olmalıyız ki, durumda bir gariplik görmezdik o yıllarda.

Baba ve annemizin 1945 yılında birbiri arkasından ölümünden sonra, ablamı küçük halam sahiplenmiş, amcalarımın yanında yaşayan babaannem ise beni, kendisinin ayrılmaz bir parçası olarak görmüş ve yanından ayırmamıştı. Böylece babaannem ve ben iki amcamın da ailelerinin bireyleri haline gelmiştik. Dedem, birinci savaşta askere gitmiş, kendisinden bir daha haber alınmamıştı. Sarıkamış'ta, Çanakkale'de ya da bir başka cephede kalmış olabilirdi.

Babaannem ve ben, birkaç hafta bir amcamda, sonra birkaç hafta öbüründe kalırdık. Her iki yengem de bize çok iyi davranır, sığıntı olduğumuzu hissettirmemek için çaba gösterirlerdi. İki ev birbirine çok yakın, aslında bahçelerinin büyük kısmı bitişikti. İki evin arasında, sadece yol boyunca uzanan küçük bahçesiyle köşker^(*) İlyas

(*) Köşker: Ayakkabıcı.

emmilerin evi vardı. İlyas emmiyi sadece birkaç sefer gördüğümü hatırlıyorum. Anlaşılan fazla ortalıkta görünmeyi sevmeyen biriydi. Gerçekte bu tanımlama tüm diğer komşular için de geçerli sayılırdı. Hanımlar yazın bahçede kışın evlerde, ender de olsa bir araya gelip sohbet ederlerdi. Erkeklerin ise böyle bir alışkanlığı da yoktu.

Okulöncesi yıllarda babaannem beni hep yanında götürür, ben de daha çok, bulunulan evin bahçesinde ya da sokakta diğer çocuklarla oynamakla zaman geçirirdim.

Büyük amcam küçük bir mahalle camisinin imamıydı. Namaz vakitleri arasında kalan zamanlarında da küçük marangoz dükkânında köylüler için boduç,^(*) düven tahtası^(**) gibi şeyler yapardı. Yaz tatillerinde Ulu Cami’de çocuklar için açılan Kuran kursuna hocalık görevi vardı. Bu kurslara ben de katılır, kalan zamanımı amcamın yaptığı düven tahtalarına çakmak taşlarını çakarak geçirirdim. Birkaç yaz tatilinde de terzi bir akrabamızın yanında çırak olarak çalıştığımı anımsıyorum. Ve galiba bu işe marangozluktan daha yatkındım.

Büyük amcamın, biri evli iki kızı ve bir oğlu vardı. Her zaman maddi sıkıntı içinde olduğunu, imamlıktan çok az para aldığını, marangozluktaysa sadece yazın birkaç kuruşluk iş yapabildiğini biliyordum. Bazı sabahlar yengem bir bakır sahanın içine biraz zeytinyağı dökerek sofraya getirir, tandırda pişirilen, kilerde bir sopaya takılıp tavana asılmış duran ve ıslatılarak sofraya koyulan ev ekmeğinden lokmalarımızı bu yağa batırıp yiyerek sabah açlığımızı giderirdik. Şeker bulunmaz ya da daha doğrusu amcamın şeker alacak parası olmaz, çayı kurutulmuş dutla içerdik.

Küçük amcam da marangozdu. Fakat o daha ziyade ince ceviz oyma işleri yapar, civar köy ve kasabaların camilerinin minber ve vaaz kürsüleri onun elinden çıkardı. Bazen komşu illerde yeni ya-

(*) Boduç: Köylerde harman yerinde ve tarlalarda içecek suyu muhafaza etmek için kullanılan, sızdırmayan ve serin tutan çam ağacından su kabı.

(**) Düven tahtası: Harman yerinde buğdayı sapından ayırmak için kullanılan bir gereç. Üzerine insan oturur veya bir ağırlık konulur, bir hayvan (genelde öküz) tarafından çekilir, tahtanın altına çakılan çakmak taşları, ekin saplarını keserek buğday tanelerini ayırır.

pılan camilerin bu tür işleri için de amcama gelirlerdi. Bu amcamın da dört oğlu ve bir kızı vardı. Kazandığı parayla ailenin geçimini ağabeyinden biraz daha rahat sağlayabiliyordu.

Yaz aylarında hayat oldukça kolaylaşırdı. Bu mevsimde, başta dut, elma, armut ve kayısı olmak üzere bahçeleri dolduran meyveleri, ağaç dibine dökülenlerinden ya da dallarından koparıp yer, çoğu zaman öğlen ve hatta akşam yemeğine gereksinim duymazdık. Bostandan koparıp geverin (küçük su arki) buz gibi suyunda yıkadığımız hıyarı yemenin tadı bir başka olurdu. Yemeklik sebzeler en doğal halleriyle bahçedeki bostandan toplanırdı. Bunun ne büyük zevk ve nimet olduğunu, onlarla iç içe olduğunda yeterince takdir edemiyor insan. Hele çocuksa, farkına bile varmıyor bu ilahi ayrıcalığın. Ben de sonraki yıllarda okumak için İstanbul'a gittiğimde anlayacaktım bunu.

Benim ilkokuldaki yıllarımda babaannem yetmişli yaşlardaydı. Çok konuşmazdı. Başında beyaz tülbenti, tülbentinden dışarı çıkıp alnına doğru dökülmüş beyaz saçlarıyla günün önemli bir bölümünü namaz kılarak ve dua ederek geçirirdi. Baharda ve yazın bahçede kendince uğraşlar bulur, bazen yeşil çayırıların üzerine dökülmüş dutları toplar, bazen de sebze ekili bostanda otları temizleyip, devrilmiş fasulye sırtıklarını düzelterek kendisini oyarlardı. Yorulduğunda bir dut ya da kayısı ağacına sırtını dayayıp oturur, beyaz tülbentiyle terini siler, sonra da düşüncelere dalar kalırdı. Gece onunla aynı odada yatardık. Gecenin bir zamanı uyandığımda, onu başucumda dua okuyup ağlarken bulduğum çok olurdu. Bazen beni dizinin dibine oturtur, babamın ölmeden önce benim için "okuyup doktor olsun" dediğini yine gözleri yaşarak anlatırdı. Babam çocuklarının en küçüğü olduğundan ona düşkünlüğünün bir başka olduğunu söylerlerdi. Küçük amcamlarda kaldığımız günlerden biriydi. Sanırım kış mevsimindeydik ve bir bayram arifesiydi. Ertesi günün çocuksu heyecanıyla bütün çocuklar bir odadaki yer yataklarına erkenden yatmıştık. Ertesi sabah uyandığımda küçük amcamı yatağımın yanında otururken buldum. Gözleri yaşlıydı ve elinde tuttuğu bir çift siyah lastik ayakkabıyı gülümse-

meşe çalışarak bana uzatıyordu. Yeni ayakkabılar pırıl pırıl parlıyor ve mis gibi lastik kokuyordu. Ve takdir edersiniz ki o fukara yaşam içinde uzun zamandır yeni ayakkabısı olmamış ben öksüz ve yetim çocuğun gönlünde de aynı parıltı vardı.

Bu arada babamdan ve annemden biraz daha söz etmeliyim. Halamın anlatmasına göre babam ve annem öldüklerinde ben 2, ablam Mesude 4 yaşındaydı. Bu nedenle onların hakkında tüm söyleyebileceklerim, duyduklarım sınırlıdır. Babam yaşadığımız ilçede berberlik yaparken, polis olmak isteyenler için açılan sınava girer. Sınavı kazanır ve 1938 yılında İstanbul Polis Mektebi'nden mezun olur. İlk atanma yeri Hatay'ın İskenderun ilçesidir. Ablam orada dünyaya gelir. Daha sonra, kaçakçılık olaylarının arttığı Gaziantep bölgesini takviye için Nizip ilçesinin emniyet birimine atanır. Anlatıldığına göre, harp yılları olduğundan, kaçakçılık gibi olayların takibi her yerde polisin görevi kapsamındadır. Ve sık sık kaçakçı grupların arazide takibine çıkılır. Böyle bir görevde şiddetli şekilde üşüterek hastalanan babam İstanbul'a, Heybeliada'daki sanatoryuma sevk edilir ama bir süre sonra orada yaşamını yitirir. Yıl 1945. Büyük savaşın son yılı. Babamdan altı ay kadar sonra annem de aynı hastalıktan yine İstanbul'da hayata veda eder. Babamızdan bize sadece çok görkemli bir polis mektebi diploması kalmıştı. Yıllar sonra Harbiye öğrenciliğim sırasında büyük amcam bu diplomayı özenle sakladığı dolabından çıkarıp bana vermişti.

Yanlarında geçirdiğimiz çocukluk döneminde, başta da söylediğim gibi her bir yakınım öksüz ve yetim olmanın ezikliğini hissettirmemek için ellerinden geleni yapmışlardı. Şimdi düşünüyorum, onlar olmasaydı, ya da farklı insanlar olsalardı benim ve tabii ablamın hayatı nasıl bir kader çizgisi izlerdi. Yoksul yaşam ortamında içimizi ısıtan tek şeyin, onların gülen yüzleri, hep sevgiyle bakan, bazen de sessizce ağlayan gözleri olduğunu bugün minnetle anımsıyor, tamamı vefat etmiş bulunan o değerli büyüklerimi rahmetle anıyorum.

2

Adamı Adam Eden Okul Çağı

Kurultay İlkokulu Harukbaşı'nda, amcamların evlerine beş dakikalık yürüyüş mesafesindeydi.

Evi hemen karşımızda olan Mahmut öğretmenin amcalarımı yönlendirmesi sonucu altı yaşında ilkokula başladım. O yıllarda kışlar gerçek kış gibi olur, kasım ayında başlayan kar yağışı mart sonuna kadar neredeyse duraksamadan devam eder, bazı yerlerde yüksekliği insan boyunu aşardı. Lapa lapa yağan ve bazen boyumuzu geçen yükseklikteki karla kaplı yoldan bata çıka gider, tahtadan okul çantamıza bir ip bağlayıp kar üzerinde çeker, bazen de üzerine yatıp kayarak ilerlemeye çalışırdık. Evden çıkmadan siyah lastik ayakkabımı giyer, pantolon paçalarını, babaannemin öğrettiği şekilde yün çoraplarımın içine sokardım. Böylece paçaları kurtarırdık fakat ayakkabıların içine kar girmesini ve çorapların ıslanmasını önleyemezdik. Bu yüzden de sık sık karın ağrısı çekerdik. Okula vardığımızda sınıftaki sobanın yanında kendimize yer bulmaya çalışır, öğretmen, "Hadi çocuklar, oturun yerlerinize," deyinceye kadar sallana sallana kuruma çabamızı sürdürürdük.

Yolun devamında kasabanın bitimine kadar olan bu yamaç bölgesinde tek okul olduğundan, çok uzak mesafelerde oturan çocuklar da aynı yolu kullanırlardı okula gelmek için. Zaten başka seçenek yoktu ve bu yolda da üç kişiden fazlası yan yana yürüyemezdi. Yolun sağına fazla yaklaşırsanız 2-3 metrelik bir duvardan yandaki

Emekli Orgeneral Edip Başer'in Anıları...

- Lastik ayakkabılı çocukluktan, general üniformasına...
- Menderes'in İç İşleri Bakanının Harp Okulu'nda intiharına tanıklık...
- Yaşar Büyükanıt'la okul sıralarında başlayan dostluk...
- Türk-ABD-İrak Terörle Mücadele Koordinasyon Birimi'nde Türkiye temsilciliği...
- 2'inci Ordu Komutanlığından emekliliğe giden yol...

Daha birçok benzer konu ve olayın yer aldığı elinizdeki bu kitap, özellikle onu okuyacak gençlerin, çok zor sayılabilecek koşullarda başlayan bir yaşamdan bazı dersler çıkarmalarını sağlayabilirse amacına ulaşmış sayılacaktır.

Kanatsız Uçmak, bir anı kitabı olarak özellikle yakın tarih konusunda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Dönemin çalkantılı siyasal yaşamına tarafsız bir gözle bakan emekli orgeneral Edip Başer, bu anıları ülkemizin aydınlık ve mutlu geleceğine adamaktadır.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1641-4



9 789751 416414

₺ 20,00